

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.617/2018/10. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke
Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Farkas Antónia bíró

A felperes: felperes

A felperesek képviselője:
Kövesdi és Csákváry Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Kövesdi Zoltán ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:
. Hankó-Faragó Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Hankó-Faragó Nóra ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
őri Ítéletábla Pf.III.20.138/2018/3/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
őri Törvényszék 11.P.20.275/2016/36.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2011., 2012. és 2013. években az alperes mint vadászatra jogosult által vadgazdálkodási célból hasznosított területen fenyőfa-ültetvényt telepített.
- [2] A terület vadak távol tartásához való védelme nem volt megfelelő, a kerítés állaga erősen leromlott, nyomvonala hiányos és gyomnövényzettel, cserjékkel benőtt.
- [3] A fenyőfa-ültetvényen a vadak több esetben okoztak kárt. A felperes által 2011-ben kezdeményezett jegyzői eljárás eredményeként az alperes a vadak károkozását részben elismerve a felperesnek 2011-ben 7.796.777 forintot fizetett meg.
- [4] A felperes 2012-ben előzetes bizonyítás lefolytatását kezdeményezte, amely eljárásban kirendelt J.J. igazságügyi mérnök szakértő a 2013. május 17-én tartott helyszíni szemle alapján elkészített

véleményében a kár összegét 8.423.947 forintban állapította meg, majd a 2013 októberében megtartott ismételt helyszíni szemle alapján azt 154.283.816 forintban határozta meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 75. § (1), (2) bekezdései, 78. §-a és 79. §-a, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján kérte az alperest kötelezni 74.670.373 forint vadkár megfizetésére.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A vadak által okozott kár tényét nem vitatta, de annak összegét igen.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét hatályon kívül helyező másodfokú végzés alapján megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] Indokolása szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az általa művelt területen az ültetvényben a kárt a vadak okozták, bizonyítania kellett az ezzel okozati összefüggésben keletkezett kárt, és annak összegét. Kifejtette, hogy mind a károsodás okának, mind a kár mértékének meghatározása szakkérdés.
- [9] Bizonyítékként figyelembe vette J.J. szakvéleményét, illetve a perben kirendelt K.R. szakvéleményét. Mivel e két szakvélemény közötti lényeges eltéréseket a szakértők együttes meghallgatásával sem tudta feloldani, ezért szakértőként kirendelte B.J-t. Rögzítette, hogy a kirendelt szakértők között nincs hierarchia, ugyanakkor jelentőséget tulajdonított a perbeli szakértők előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt szakértő véleményével kapcsolatban kifejtett álláspontjának. Rögzítette, hogy teljes egyetértés volt K.R. és B.J. szakértők között abban, hogy J.J. a kárszámítás körében helytelen mintavételezést alkalmazott, és a kár kiszámítása is kívánni valót hagyott maga után. Mivel a módszer és maga a számítás is helytelen, ezért az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy J.J. szakvéleménye ítélezés alapjául nem szolgálhat.
- [10] Rögzítette azt is, hogy a helyszíni szemle időpontjában a J.J. által felvett adatok pontatlanok, nem adnak támpontot arra sem, hogy az általa feltárt tényekből, adatokból helyes számítással a másik két szakértő alapos és aggálytalan szakvéleményt adjon a kár összegére nézve. Rámutatott arra is, hogy a felperes egyébként a kár pontos kiszámításához szükséges adatokat a szakértők részére nem is szolgáltatta: felhívás ellenére sem tudta pontosan megjelölni, hogy az ültetvényre évente milyen összeget fordított, nem igazolta és bizonyította a facsemeték beszerzési árát, az évenkénti művelési költséget, nem történt meg táblatorzskönyv és permetezési napló vezetése sem.
- [11] Mindezek alapján azt a következtetést vonta le, hogy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a vadak az ültetvényben milyen összegű kárt okoztak. Mivel a bizonyítatlanságot a terhére értékelte, a keresetet alaptalannak találta.
- [12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [13] Egyetértett az elsőfokú bírósággal a bizonyítási kötelezettség és bizonyítási teher vonatkozásában, valamint abban a kérdésben is, hogy a perben releváns kérdések eldöntése mezőgazdasági vadkár szakértő kompetenciájába tartozik.
- [14] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló három szakvéleményt megfelelően értékelte, összevetette, álláspontját részletesen indokolta, amelyet a másodfokú bíróság is osztott. Hangsúlyozta, hogy a felperes a fenyőfacsemeték telepítésére, gondozására vonatkozó termelési adatokat, dokumentációkat nem bocsátotta a szakértők rendelkezésére, J.J. szakértő pedig a

helyszínen tapasztaltakat kellően nem dokumentálta, az adatokat nem rögzítette, ezért az időmúlásra is tekintettel a későbbi szakértők sem a kár eredete, sem az annak bekövetkeztében közreható tényezők, illetve annak mértéke és összegeztetése tekintetében nem tudtak állást foglalni.

- [15] Kiemelte, hogy a kereset elutasításának indoka nem az volt, hogy a perben a vadkár bekövetkezte kizárt, hanem az, hogy a felperes a károsodás mennyiségi, minőségi mibenlétét, körét és mértékét igazolni nem tudta, a bizonyítatlanság következményét pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján neki kell viselnie.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, továbbá az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [17] Állította, hogy sérült a Pp. 177. § (1) bekezdése, mert jelen perben nem volt indokolt több szakértő kirendelése.
- [18] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Vtv. 75. § (1)-(2) bekezdését, 78. § (1)-(4) bekezdéseit, valamint a 79. § (1) bekezdését. Álláspontja szerint J.J. szakértő véleményével igazolta azt, hogy kára keletkezett, megállapítható volt továbbá az okozati összefüggés és a kár mértékét is meghatározta a szakértő, ez alapján az ügyben eljáró bíróságoknak általános kár címén is meg kellett volna állapítaniuk a kár mértékét, amelynek hiányában sérült a Pp. 206. § (3) bekezdése.
- [19] Állította a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét is, mert J.J. szakvéleményét a perben kirendelt másik két szakértő nem volt jogosult felülbírálni, erre tekintettel a bíróságok nem megfelelően mérlegelték a bizonyítékokat. Kifejtette, hogy a felek között a vadkár ténye nem volt vitatott, annak mértéke és a megállapítás módszere volt vitás. Érvelése szerint az, hogy a bíróság által nem megfelelő szakértőt rendelt ki, nem értékelhető a terhére. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a kifejtettek miatt a Pp. 252. § (2) bekezdésének megsértésével nem helyezte hatályon kívül az elsőfokú ítéletet és nem utasította az elsőfokú bíróságot új eljárásra.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítását, másodlagosan - kérelme tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- [21] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes felülvizsgálati kérelme nem felel meg a Pp. 272. §-ának, mert egyrészt nem tartalmazza, hogy mennyiben kéri a jogerős határozat megváltoztatását, hanem kizárólag annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra is, hogy a kérelem nem tartalmazza a határozat megváltoztatásának okát, illetve maga a kérelem jogszabálysértést nem jelöl meg, csak az indokolásban vannak ilyen tartalmú utalások.
- [22] Érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az ügyben eljáró bíróságok jogszerűen, helyes indokok alapján utasították el a keresetet.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [23] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [24] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.

- [25] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban alaki ellenkérelmet is terjesztett elő, amelyre tekintettel a Kúriának elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy a felülvizsgálati kérelem megfelel-e a Pp. 270. § (2) bekezdésében és 272. § (2) bekezdésében foglaltaknak.
- [26] Rámutat a Kúria, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében az arra jogosult jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a jogerős határozat felülvizsgálatát, egyben - egyebek mellett - meg kell jelölnie, hogy milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adnia - jogszabálysértésen és a megsértett jogszabályhely megjelölésén túl -, hogy a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelem ezen, egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékek esetén vizsgálható érdemben. A PK vélemény 5. pontja egyértelműen kitér arra is, hogy a Kúria által hozandó határozat tartalmára vonatkozó határozott kérelemnek minősül az is, ha a fél - a tartalmi követelményeknek egyébként megfelelő - kérelmében a jogerős határozat, vagy mindkét fokú határozat hatályon kívül helyezését, és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kéri.
- [27] Az alperes hivatkozásával ellentétben tehát megállapítható, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében határozott kérelmet terjesztett elő az ítéletek hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt, másrészt megjelölte annak jogi indokait, illetve a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölte azokat az anyagi és eljárási jogszabályhelyeket, amelyeknek a megsértését állította a jogerős ítélet vonatkozásában. Rámutat a Kúria, hogy - az alperes álláspontjával ellentétben - e jogszabálysértés-megjelölésnek nem kell feltétlenül a kérelem petítumában megjelennie, amennyiben a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kérelmében, illetve annak indokolásában pontosan megjelöli a megsértettnek állított jogszabályhelyet és kifejti az ezzel kapcsolatos jogi álláspontját - ahogyan ezt tette jelen esetben a felperes is -, a felülvizsgálati kérelme megfelel az alaki és tartalmi követelményeknek, tehát érdemi elbírálásra alkalmas.
- [28] A felperes felülvizsgálati kérelmében mind anyagi jogi, mind eljárási szabályok megsértésére hivatkozott. Eljárási jogszabálysértésre alapítottnak lényegében az ügyben eljáró bíróságok bizonyítékértékelését támadta, illetve azt sérelmezte, hogy indok nélkül került sor több szakértő kirendelésére a perben, valamint azt, hogy emiatt nem általános kárként állapították meg a kártérítés összegét.
- [29] A Kúria az alperes Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, s ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH2006. 1526.).
- [30] A Kúria egyetértett az ügyben eljáró bíróságokkal abban, hogy a felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy a fenyőültetvény visszamaradottságát vadak okozták, továbbá igazolnia kellett a károsodás mértékét, annak pontos összegét. Helyesen foglalt állást a másodfokú bírósággal abban a kérdésben is, hogy mindezek megválaszolása mezőgazdasági vadkár szakértő kompetenciájába tartozik, így a Pp. 177. § (1)-(3) bekezdései alapján megfelelő szakértelemmel rendelkező szakértő kirendelése volt indokolt.
- [31] Helytelenül hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a Pp. 177. § (1) bekezdés második mondata alapján nem volt indoka több szakértő kirendelésének, ugyanis az előzetes bizonyítás során Jáger János által előterjesztett szakvéleményt követően a perbe újabb szakértő bevonására nem ezen rendelkezés, hanem ugyanezen bekezdés első mondata alapján került sor, ugyanis ő nem mezőgazdasági vadkár szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértőként került kirendelésre. Rámutat a Kúria, hogy a megismételt eljárásban a harmadik szakértő bevonására pedig a Pp. 182. § (3) bekezdése alapján került sor, mert a perben rendelkezésre álló két szakvélemény közötti ellentmondásokat nem lehetett a szakértők együttes meghallgatásával sem feloldani, így

szükség volt újabb szakértő kirendelésére.

- [32] A Kúria megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok a három - egymással alá-fölé rendeltségi viszonyban valóban nem álló - szakvéleményt a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelték, azokat összevetették, az azokból levont következtetéseiket részletesen indokolták. Egyetértett a Kúria az ügyben eljáró bíróságokkal abban, hogy a három szakértő közül J.J. volt az egyetlen, aki a káresemény bekövetkeztét követően helyszíni szemlét tartott, így közvetlen tapasztalatot szerzett az ültetvény károsodásáról. Ugyanakkor megfelelően rögzítették a bíróságok azt, hogy a szakértő a helyszíni szemlén tapasztaltakat nem dokumentálta megfelelően, az ott észlelt tényeket, adatokat nem rögzítette. Az állapotrögzítés ilyen hiányosságai, valamint a felperes azon magatartása, hogy a szakértők felhívása ellenére sem szolgáltatott megfelelő adatot, illetve bizonyítékot a kár pontos összegének kiszámításához, vezetett oda, hogy a kár nagysága, annak összege utólag nem volt meghatározható. A perben kirendelt K.R. és B.J. szakértők meggyőzően levezették, és szakmailag megfelelően indokolták, hogy a J.J. által feltárt és rögzített adatokból miért nem lehet megfelelő, a kárszámítás alapjául alkalmas adatokhoz jutni, illetve hogy milyen okból voltak helytelenek J.J. számításai.
- [33] A felperes helytelenül hivatkozott arra, hogy a perben kirendelt szakértők véleményük ilyen tartalmú előterjesztésével felülbírálták a J.-féle szakvéleményt. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy az igazságügyi szakértők névjegyzékébe az adott szakterületre szakértőként nem bejegyzett, az előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt szakértő megállapításait cáfolták a megfelelő kompetenciával rendelkező igazságügyi szakértők, akiknek véleményét az ügyben eljáró bíróságok okszerűen mérlegelték, és ez alapján jutottak arra a helyes következtetésre, hogy a felperes a rá háruló bizonyítási kötelezettség ellenére a kár mértékét, annak összecszerűségét nem bizonyította.
- [34] Helytelen a felperes érvelése abban a tekintetben is, hogy a bizonyíthatatlanság miatt helye lett volna általános kártérítés megítélésének, illetve erre tekintettel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és új eljárás lefolytatásának.
- [35] A felperes érvelésével szemben a Ptk. 359. § (1) bekezdésében szabályozott kártérítésnek abban az esetben van helye, ha a kár mértéke pontosan nem számítható ki. Általános kártérítés megállapítására azonban nem kerülhet sor pusztán azért, mert a kár mértékének a megállapítása csak hosszadalmas és terjedelmes bizonyítás útján tisztázható, vagy a bizonyítási eljárás nem vezetett eredményre. Rámutat a Kúria, hogy ameddig van megfelelő mód a kár mértékének bizonyítására, annak kiszámítására, addig nincs helye általános kártérítés megállapításának. A bíróságnak tehát minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást le kell folytatnia a kár felderítése érdekében az arra kötelezett fél indítványa alapján (Pfv.III.21.118/2010/5., PK 49. számú állásfoglalás).
- [36] Adott esetben az volt megállapítható, hogy keresete megalapozottságához a felperesnek kellett volna bizonyítania a kár pontos összegét. A vadkárt ugyanis az alperes csak az általa térített összeg erejéig nem vitatta, azt meghaladóan igen. Ennek bizonyítására pedig a felperesnek módja lett volna a megfelelő adatok szolgáltatásával, azonban mivel ennek a kötelezettségének nem tett eleget az ügyben eljáró bíróságok ezt helyesen értékelték a terhére, és foglaltak állást úgy, hogy a kereset az összecszerűség bizonyíthatatlanságának hiányában nem megalapozott, sem általános kártérítés megállapításának, sem a Pp. 206. § (3) bekezdése alkalmazásának adott esetben nem volt helye.
- [37] Erre tekintettel nem volt helye a másodfokú bíróság részéről az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és új eljárás elrendelésének, illetve nem állapítható meg a felperes által állított anyagi jogszabályok, így a Vtv. hivatkozott rendelkezéseinek megsértése sem.
- [38] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

- [39] A Kúria a pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a jogi képviseletével összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az alperes által csatolt megbízási szerződés alapulvételével, a (6) bekezdés alkalmazásával, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan állapította meg.
- [40] Az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztes felperes köteles megfizetni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
- [41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Kormányrendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. május 27.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
HM